

Mot en ljusnande framtid

Hans Wallmark har i sin replik på min artikel om utvecklingspessimismen hängt upp sig på min dramatiska slutkläm. Den var huvudsakligen tänkt att understryka mitt inledande påpekande att materiell tillväxt och vetenskapliga framsteg kanske inte löser våra grundläggade existentiella problem. I själva verket var artikelns syfte att visa att människans villkor trots allt blir materiellt bättre. De flesta undergångsteoretiker brukar ju måla upp scenarier som går ut på att människans materiella livsvillkor kommer att bli sämre.

Jag vill bara bemöta ett par av de invändningar som Hans Wallmark gör. Han påpekar att det är direkt dumt att vägra resonera kring de

MAGNUS NILSSON är PR-konsult.

avarter som utvecklingen för med sig. Om detta kan man bara hålla med. Men hela min artikel består ju just av sådana resonemang. På en rad olika områden tar jag upp de fenomen som brukar anföras som utvecklingens baksidor och försöker visa att dessa är överdrivna eller inte existerar.

Logisk befolkningstillväxt

Härvidlag har jag använt enkelt kontrollerbara fakta. När det till exempel gäller befolkningsutvecklingen vet vi vad som händer med reproduktionstalen i samhällen när välståndet ökar. Vi vet också att välståndet faktiskt ökar. Inte bara nu utan de senaste 200 åren, vilket är den tid för vilken man har rimligt pålitlig statistik. Detta leder till slutsatser om hur stor jordens befolkning kommer att bli. Det är alltså inte alls frågan om "trosvisshet".

Invändningen är självklar: kan inte trender brytas och oförutsedda händelser inträffa? Självklart. Osäker-

heten är en del av människans tillvaro. Men den kan hanteras. Jag har till exempel försäkringar. Men trafikolycksstatistiken säger mig att jag tryggt kan cykla till mitt jobb. Med andra ord hanterar jag risker på ett rationellt sätt *trots* att garantier i en grundläggande bemärkelse saknas. Återigen handlar det inte om "trosvisshet" eller en rationalistisk för-gudning av människan som tar sig uttryck i dyrkan av TSV:s statistik och den egna kroppens förmåga att hantera en komplicerad trafikmiljö.

Jag menar att de som oroar sig för mänsklighetens framtida utveckling mot bakgrund av de fakta som finns helt enkelt gör fel. De borde istället glädjas och se framtiden an med till-försikt.

Förutom fakta kan man naturligtvis diskutera om de parametrar jag valt ut är relevanta. Är längre medel-livslängd, lägre barnadödlighet, min-skad svält, bättre hälsa, högre BNP, större läskunnighet och så vidare egentligen viktiga faktorer för att

bedöma mänsklighetens tillstånd? Jag anser det. Hans Wallmark är naturligtvis välkommen att försöka argumentera för att andra faktorer (cykelstölder i småstäder i Norrland?) har en större betydelse. Jag kan inte komma på vilka det skulle vara. Jag kan tänka mig andra viktiga faktorer, men inga som på allvar har större dignitet.

Uppriktigt sagt tror jag inte att någon skulle välja bort penicillinet eller moderna hushållshjälpmiddel mot att slippa skydda sig mot inbrott. För övrigt är uppfattningen att dagens moderna storstäder är särskilt farliga felaktig. För ett par hundra år sedan gick bättre folk inte gärna ensamma och obehäpnade på Stockholms gator. Idag känner man

sig sällan eller aldrig hotad. Det så kallade oprovocerade gatuvåldet är ett tidningspåfund: "Full ligist slog annan full ligist" är nämligen en dålig löpsedel.

Till sist några ord om påståendet att ett rationellt och vetenskapligt förhållningsätt till existentiella frågor och religiösa föreställningar skulle leda till folkmord, det vill säga att sådana som jag skulle vara presumtiva massmördare som vill sätta oss i guds ställe. (Jag vill inte ens bli påve.)

Detta förefaller strida mot verkliga observationer: det är samhällen som ännu starkt genomsyras av religiösa föreställningar eller traditionalistiska ideal kopplade till familjen, klanen, stammen, rasen, nationen eller klassen, som drabbas av de stora

tragedierna. Rwanda, Mellanöstern, Nordirland, Afghanistan, det forna Jugoslavien, Sovjet eller nazityskland är exempel.

Mördas friskt

Enligt Hans Wallmarks teori skulle civilisation, eftertanke, andlighet och ansvarstagande medkänsla blomstra i dessa områden. I stället borde det mördas friskt i Skandinavien, England, Kanada, Australien, bland vita akademiker på den amerikanska östkusten och i andra samhällen som utmärks av hög utbildningsnivå och materiell standard, social atomism, utilitaristiskt präglad ekonomism och relativt låg frekvens av kyrkobesök.

Men så är det ju inte.

ORD

Empati betyder att leva sig in i någon annans känslor. Hos oss har det kommit att betyda "tycka synd om". Den som visar empati hos oss visar medkänsla, och medkänslan riktar sig automatiskt nedåt, mot de små och svaga. Empati i svenskt förstånd är att gotta sig i medömkan, det är ett smått gråtligt sentimentalt deltagande.

Men faktum är att empati är att leva sig in i alla möjliga känslor som alla slags människor kan tänkas ha. Empati och tolerans hör ihop. Empati är att vända sig mot varje annan med öppet sinne.

Empati är lika mycket att leva sig in i skinnskallens själstillstånd som i invandrarens. Empati kan vara att hysa icke godkända känslor, att upptäcka censurerade bottnar, sådant som arbetats bort ur det mänskliga registret i svensk tappning.

Om politiska partier hade känslor och fick för sig att tävla på empatitoppen – empatin mätt i antal människor som omfattades av inlevelsen – skulle moderaterna vinna. Moderaterna känner nämligen med vardagens hjälte, den vanliga skattebetalaren, medelsvensson som barskrapas

ända in på benen som tack för att han går till jobbet varje morgon i ur och skur. De omfattar även företagarna med sina känslor, liksom dem som äger sitt hem, eller som har sparat ihop någonting över huvud taget. De lever sig in i satsningen och uthålligheten bakom varje projekt, respekterar förkovran och framgång, tänker att arbete ska löna sig. Moderaterna har empati med "det glömda Sverige", med de hyggliga och skötsamma människorna, med det stora flertalet.

Helena Rivière